

„СОЦИАЛИСТЪ“

излиза въ Вторникъ и Петъкъ

Редакцията и Администрацията се намиратъ
въ СОФИЯ.

Неплатени писма не се приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

Абонаментътъ се прѣдплаща

За год. лева 10 —

„ 6 м. „ 5 —

„ 3 м. „ 2 50

За въ странство лева 14

Единъ брой 10 ст.

За обявления се плаща по
15 ст. на редъ на 4 странLE SOCIALISTE
Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgaresAdresse: Rédaction
„SOCIALISTE“
Sophia.DER SOCIALIST
Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

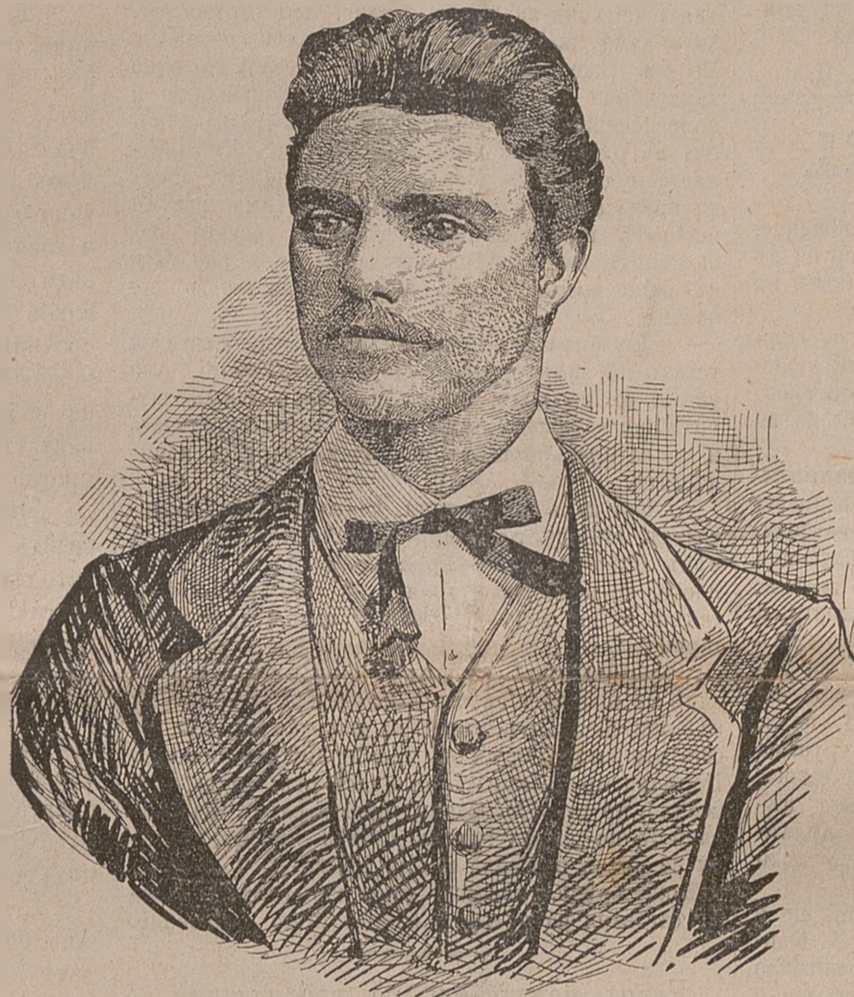
9-И ФЕВРУАРИИ

Напрѣдъ режима на Султана,
— сега режима на сопитъ— на
Стамболовщината, на „белгий-
ското“ управление и руссофилскитѣ
шарлатани.

ОБЪСВАНИЕТО НА ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ.

Борба противъ всѣко робство и
тирания!

Въ память на Василъ Левски.

Въ днешната епоха кална,
Богата съ доблести лъжливи,
За нащо мивало педавно
Оставатъ спомѣни мъгливи.Малцина помнитъ днесъ ония
Герои чести на борбата,
Коиито се борихъ силно
Съ палачитѣ на свободата.О, Левски! Тая свѣсть, кой о
Въ народа прѣскаше тогава,
Отъ бухали зловѣци, мрачни
Се тълче днесъ и задушава.

Василъ Левски

роденъ на 1837 год., умъртвенъ на 1873 година.

Слѣдъ робството ни петвѣковно,
Подиръ добитата свобода,
Пиявици пѣкъ днеска други
Крѣвта измукватъ на народа.Ти спийг! На твоя гробъ печаленъ
Спокойно буренътъ вирѣе...
Но не! Духътъ ти мощенъ вѣма
Все тѣй въ забвение да тѣе.И твоятъ сѣме здраво, свѣжо,
Коего хвърли ти въ народа,
Кога да е ще да пониеме
Ведно съсъ сийната свобода!

София, 9 II 95

Н. Милковъ.

ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ.

На 9 Февруарий 1873 година, тъкмо прѣди двадесетъ и дѣтъ години, слѣдъ продължителни мъчения, биде покаченъ на грозната Софийска бѣсилница — Турската гилотина—единъ отъ най-смѣлитѣ борци за свободата на измъчената рая! Мракобѣсното, разбойническо правителство на Султана, което и най невинното свободомислие считаше за велико злодѣяние, за насиждане на своитѣ прѣвожадни инстинкти, грабна още една жертва отъ рѣдоветѣ на пробудилата се младежъ. Революционна България изгуби за всѣкога най-пламениния свой агитаторъ, горѣщия прѣвѣрженникъ на дѣлото, проводника на Букурешкитѣ бунтовнически идеи. А поробената рая се лиши отъ единъ искрененъ народенъ приятель, отъ единъ непоколебимъ свой защитникъ, отъ единъ защитникъ такъвъ, който смѣло и откровенно проповѣдаваше, че „*владци и патрици, царьове, князе и богати чорбаджии сж народитѣ пиявици*“. Освободителното движение прибави къмъ своята история още една скърбъ, но затуй пѣкъ славна и свѣтла страница.

Тѣга и печаль извика това нечаено събитие въ сърдцата на всички съратници за свободата на народа, у всички приятели на народа; радостъ и вѣселие докара го у всички поклонници на мрака и негѣжеството, у всички експлоататори, притѣвители и чорбаджии, били тѣ съ фесове, капи и раса или пѣкъ съ български калпаки.

Бунтовническата младежъ оплакваше горчиво своя герой въ туй врѣме, когато заптиетата и шпионитѣ, въ съдружие съ правителството и българскитѣ богаташи-чорбаджии, ликуваха за блѣсти-

щата побѣда, който имъ докара едно ориенталско, азиатско правосѣдие.

Дяколъ Василъ Левски, революционера-республиканецъ, бореца за свободата и прогресса, защитника на правдата и ограбения народъ падна подъ ударитѣ на тиранията!

Роденъ (Карлово 1837 год.) въ задушливата атмосфера на гангренисалата турска империя, заобиколенъ отъ тъмни и негѣжествени маси, при все туй пламениния Левски успѣ да се подигне до тонокозъ, щото да разбере истинското призвание на единъ интелегентенъ умъ, щото да прѣмине въ редоветѣ на ограбения, притѣснения, онеправдания и отъ тамъ да се бори противъ всѣко насилие, противъ всѣка неправда, противъ всѣко безчеловѣчие. Калугерското расо, което той бѣ надналь, се оказа тѣсно за неговата бѣдѣща революционна дѣятелность. Той хранише силна умраза, ненависть къмъ чернокаштитѣ, който, заедно съ българскитѣ надути чорбаджии и турскитѣ ефендета, немилостиво измукваха най-жизненнитѣ сокове на и безъ туй много ограбения работенъ народъ. За това и той биде принуденъ най послѣ да хвърли капата и расото и да се распрости единъ пѣкъ за всѣкога съ туй, което държеше и държи още въ заблудение негѣжественитѣ маси. Отъ тоя моментъ се започва неговата славна дѣятелность. Попадналь подъ силното влияние главно на Любена и Водяова, той се надѣжа отъ пламенинитѣ идеи за свободата и напрѣдка на поробеный народъ и стана единъ отъ най жаркитѣ привѣрженници на „*дѣлото*“. Подкрепенъ нравственно отъ величието на идеала, той напустна свѣргалището на българскитѣ революционери — Букурещъ — и отиде да буде заспалитѣ духове отсамъ брѣговетѣ на Дунава. Наврѣдъ той пламенно пропагандираше идеята за свободата; и най затѣнитѣ

кюшета не останаха незасегнати отъ неговитѣ революционни, бунтовнически идеи. Той агитираше не само противъ умразнитѣ ефендета, но и противъ българскитѣ дармодии, тѣсти богаташи и владци. „Слѣдъ освобождението на България ний трѣба още дълго врѣме да се боримъ, аз да се отървемъ отъ кръстениятѣ турци, владичитѣ и омазнитѣ калугери“ — откровенно казваше той. Врѣецъ противъ тиранията, той бѣ горещъ *республиканецъ* и еднакво мразеше и ненавиждаше, както турския фесъ, тѣй сѣщо и украсената съ кръстове златна корона.

Василъ Левски бѣ жпцата, който свързваше революционната младежъ съ заспалитѣ градове на България, и чрѣзъ неговитѣ пламени уста говореше революцията. На неуморимата негова дѣятелность се дължи пропаването на България на врѣдъ съ революционни комитети. Така той подготвише почвата за бѣдѣщитѣ вѣстания, на които свидѣтель бѣ годината 1876, до като най-сетнѣ стана жертва на една прѣдателска попка рѣзка.

На 16 Декемврий 1872 г. той биде хванатъ отъ турската полиция!

На 9 Февруарий 1873 г., почти полумъртавъ, той бѣ повѣсенъ въ София на отвратителната бѣсилница, гдѣто и свърши мъченически свой злощастенъ животъ!

Его такъвъ бѣ тоя мъченикъ, който сложи спокойно страдалческитѣ си кости въ хладнитѣ земни обятия за искупление свободата на народа си; ето токъвъ бѣ тоя неуморимъ агитаторъ, за когото борбата бѣ живота и живота борба. Редомъ съ Водяова, Любена, А. Узунова, той съставлява една свѣтла точка въ революционний периодъ на нашето освободително движение.

Деветий Февруарий е празника на революционеритѣ, на борцитѣ за щастиего и свободатъ

на притъпявания работенъ народъ. Ала нашата така наречена интелигенция, и днесъ стои глуха къмъ паметта на революционера Левски; глуха стои и нашето правителство. Тиранина Стамболовъ и „свободолюбеца“ Стойловъ сж си подали ръка. Проповѣдници на мрака и невѣжеството и на „изгасете свѣтитъ“, защитници на безаконията, поклонници на тиранията, любоугодици на султана и князе, тѣ не смѣятъ да откриятъ съградени въ паметъ на Левски паметникъ въ София. Отпачало окованъ въ дѣски, и до днесъ стои той още неоткритъ. Златнигъ табакери и ордени, за които толкова се писа въ вѣстникитѣ, нѣма съмнѣние силно сж подѣйствували за това.

Но каквито мѣрки и да се взематъ, паметта на Левски никога нѣма да изчезне у истинскитѣ приятели на народа, социалиститѣ. Тъ всѣкога ще си спомнятъ за него, тѣ всѣкога ще черпятъ енергии и бодростъ отъ неговий буренъ животъ, тѣ всѣкога съ гордостъ ще да казватъ:

Поклонъ на паметта ти, великий тружен-ише!

Социалистическа България ще продължи почнатото отъ революционеритѣ дѣло за освобождение поробеный работенъ народъ, като постави своята борба на началата на научния социализмъ.

Свободата на народитѣ ще се испуки най-послѣ съ готвещата се социална революция.

Е. П.

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА.

— Централний комитетъ получи съобщение, че бълг. студентска социалистическа група въ Нанси, Франция, се причислява въ съставтъ на раб. соц.-демократическа партия.

— Единъ гражданинъ отъ Плъвенъ, г. Върдаровъ, чрезъ редакцията ни, поздравява телеграфически др. Андрейчинъ за стихотворението му *Писанъ на мундиръ*, помѣстено въ брой 35 на *Социализмъ*.

— Арменския революционенъ социалистически вѣстникъ *Хелмакъ* почна да ни се испраца въ замѣна. Ония, които биха желали да го получаватъ, могатъ да си го доставятъ по слѣдующия адресъ: Londres, Angleterre. M. Beniard (Poste restante).

— Има лица, които минаватъ за социалисти, а между това сж способни само да произведатъ скандали и да вършатъ всевъзможни позорни работи. Съобщаваме за знание, че членове на социал-демократическата партия сж само ония, които сж *приети* за такива въ нѣкоя отъ групитѣ на партията. Ний за сега не посочваме на имена, но ще кажемъ, че нито партията ни, нито нѣкоя отъ нейнитѣ групи сж отговорни за дѣлата на горнитѣ лица, които се явяватъ само като провокатори.

— При всичко, че администрацията ни е заявила, че на единъ абонатъ въ града, ул. А. Къичевъ вѣстника не се прѣдава, не е обрнато никакво внимание. Абонатътъ ни нито единъ брой не е получилъ до сега. Обръщаме вниманието на пощенското управление върху тая нередовностъ.

— Писатъ ни отъ Шуменъ, че стамболовщината взела отново да се проявява въ нѣкои околии, особено въ *Ново-Пазарската*, гдѣто старитѣ стамболовски стѣлбове осѣбнѣ, че сж останали непокатени, но и намирали още голѣма поддръжка въ вѣкои силни на деня.

Ний се надѣваме, че нашитѣ приятели въ Шуменскый окръгъ ще иматъ грижата да осветляватъ общественото мнѣние върху всичко онова, което власть имбюцитѣ кроятъ за смѣтка на населението. Шуменскитѣ борци, както и ония изъ околитѣ, умѣятъ достойно да отплатятъ на притѣснителитѣ и грабителитѣ.

— В. „Млада България“ препечатва една статия отъ бр. 32-ий на в. „Прогрессъ“ по допълнителнигъ избори съ бѣлѣжка, че тази статия била чудна (въсхитителна) и, „че тя правяла честь на редакторитѣ и вдѣховителитѣ на този листъ“. Ний свѣтваме на г. Ризова да препечата отъ слѣдующия 33-ий бр. на сжкия вѣстникъ и онѣзи ласажи отъ статията „Ижата въ политиката“, въ които редакторитѣ и вдѣховителитѣ на този листъ, като всички благородумни хора, бързатъ да заличатъ онова, що бѣха по рано писали. Тогава, читателитѣ на г. Ризова ще заблѣжатъ, че ако има чудо, то най чудното чудо е, че въ раскаянието си, вдѣховителитѣ на „Прогрессъ“ поставятъ въ „хорѣтъ отъ шарлатани и низки честолюбци“ даже и самитѣ свои редактори.

— Върху башибозуклупитѣ на властѣта по допълнителнигъ избори получихме слѣдующата телеграмма отъ Врачанския депутатъ г. Саввовъ.

София, Вѣстникъ „Миръ“, копие вѣстникитѣ „Съгласие“, „Знаме“ „Прогрессъ“ и „Социализмъ“.

Като печатате безсвѣститѣ телеграмми на управителя и прокурора, които казватъ че избирателитѣ отишли въ Б.-Слатина, въоружени съ цѣль да биятъ и убиватъ, а не да избиратъ, защо не покажете кои отъ Врачанскитѣ шайкаджии, отъ

войската, стражѣ или нѣкои отъ правителственитѣ избиратели е пострадалъ отъ бой или ранени и защо само позиционнигъ избиратели бити и ранени? Тоя фактъ не е ли достатъченъ да изобличи всичкитѣ поръчани отъ патронитѣ Ви измислици безсвѣстни донесения? Колко сте жалки г-да редактори на „Миръ“, като се мъчите да оправдавате съ такива донесения.

Саввовъ

— Правителството се заело ужъ да изследва и да накаже ония, които сж вършили безакония въ допълнителнигъ избори. Това не е нищо друго, освѣнъ комедия, разыгрвана отъ главния и акционеръ Стойловъ, който иска да даде поне сѣнка отъ законността на своето „морално влияние“. Но нито извъртанята на *Миръ* и *Стара Платина*, нито рачешката прогресивностъ на „Прогрессъ“ могатъ избави кабинета на шамармаджията отъ неговитѣ предсмъртни агонии.

— Варненския демократически вѣстникъ *Народна Самозащита*, който започна наскоро да излиза, ни донася много интересни свѣдения за движението между работницитѣ при варненското пристанище. Така, числото на семействата, които се прехраняватъ отъ превозване, натоварване и растоварване при това пристанище сж около 2000. До сегатя работници си съставлявали свои дружества, като сами сж се грижили за своитѣ интереси. Но отъ нѣкое време въ Варна се съставило едно акционерно дружество отъ богати, чиновници и комиссионери, наречено *Приморие*, съ цѣль да поеме въ рѣцѣтъ си всичката работа по натоварването и др. Разбира се, г-да акционеритѣ нѣма да пренасятъ на гърба си стоки, ами ще се истѣгатъ по писалица, кафенета, когато работницитѣ ще вършатъ всичката черна работа и въ сжщо време ще имъ докарватъ на готово печалби.

Дружеството „Приморие“ е вече испратило свой уставъ на потвърждение до правителството. Ако устава се потвърди, тогава хамалитѣ и превозачитѣ ще се простятъ съ своята самостоятелностъ и ще се превърнатъ въ надничари на г-да капитлиститѣ.

Ето какъ днесъ ония, които владѣятъ капиталитѣ, ставатъ господари на хиляди семейства. А пѣкъ *Бобчевци* и *Маджаровци* говориха въ Събранието, че нѣма пролетариятъ въ България. Капиталътъ всѣки денъ създава и у насъ нови поролетарии.

— Червеный народенъ календаръ отъ всѣка дѣ се посрѣща съ живи удобрения. Първото му издание се изхарчи вътрѣ въ нѣколко недѣли. До сега сж распродадени отъ него до 3000 екземпляра. Поръчки продължаватъ да идатъ отъ вредъ, при всичко, че второто издание излѣзе слѣдъ настѣвяването на новата година. Добрия приемъ, който му се прави, особено между селскитѣ и занаятчийски срѣди, показва до колко съдържаннето му отговори на нуждитѣ на работното население.

Единъ неприятель на работницитѣ.

Единъ дописникъ въ в. *Миръ* се билъ възмутилъ, че ний сме прѣдупрѣждавали работницитѣ печатари, за дѣто тѣхнитѣ господари искали да съставятъ единъ свой, капиталистически синдикатъ. Г-нъ дописникътъ ни обвинява, че ний сме искали щото „работницитѣ да бждатъ всѣкога онеправдани“, та да сме имали „какво да пишемъ за постиганияето на своитѣ цѣли“. А кои сж нашитѣ *цѣли*, дописникътъ ни нидѣ нищо не казва; той самъ или умишлено ги премълчава, за да има „какво да пише за постиганияето на своитѣ цѣли“ или пѣкъ нищо не знае за цѣлитѣ, които гони социал-демократическата партия.

И въ двата случая, въѣето да покаже, че ний искаме „онеправдането“ на работницитѣ, той самъ се явява единъ върлъ защитникъ на господаритѣ печатари и единъ върлъ противникъ на работницитѣ печатари, макаръ и да се е подписалъ, че е „работникъ“.

Г-нъ *Несоциализмъ* (така самъ се нарича дописникътъ) едва ли не искаръва, че щомъ се сдружатъ господаритѣ, за работницитѣ ще настѣпи рай земний: щѣла да се унищожи конкуренцията, щѣли да се унищожатъ неизвѣстно срочнигъ вересии, щѣло да се плаща точно и на време, щѣло да има усигоривание и възнаграждение на застарѣлитѣ и трудолюбиви работници, повишение на заплатитѣ и др. т. хубави нѣща, „които могатъ да се очакватъ именно отъ сдружаванието“ на капиталиститѣ.

Така може да мисли само единъ неприятель на работническитѣ интереси. Капиталист-

титѣ, биле тѣ сдружени или не сдружени, винаги мислятъ за своитѣ интереси, а не за работническитѣ. Господаритѣ да увеличи заплатата на своитѣ работници и да имъ направи разни други подобрения, това ще каже да намали паритѣ, които влизатъ въ господарската му кисня. А кой господаръ ще се съгласи току-така доброволно да си окъсва печалбитѣ? И още повече, кой господаръ ще поиска да нѣма конкуренцията по свѣта? Да иска той да унищожи конкуренцията между капиталиститѣ, между капиталисти и работници, това е все едно да иска да унищожи себе си като господаръ. Върху конкуренцията почива цѣлото буржуазно общество и това е най голѣмата глупостъ, койгъ мисли, че господаритѣ искатъ да я унищожатъ. Напротивъ само чрезъ конкуренцията капиталиститѣ ставатъ монополисти, събиратъ всичко въ рѣцѣтъ си, и ставатъ пълновластни владѣтели въ работницитѣ на единъ градъ, на една околия или въ цѣла една държава.

Е, ами ако господаритѣ се сдружаватъ, нима това тѣ ще го правятъ, че ги боли сърцето за работницитѣ? О, не. Тѣ се сдружаватъ, когато видятъ отъ страна на работницитѣ нѣкой голѣмъ зоръ. Ето ви единъ примеръ предъ очитѣ. Когато софийскитѣ печатари работници си съставиха синдикатъ, тогава и господаритѣ взеха да бързатъ да си направятъ „печатарския клубъ“. Защо имъ е тоя клубъ? Нима мислите „за да премахнатъ безсрочнигъ вересии“ къмъ работницитѣ? Че тѣ не можеха ли и безъ клубъ да заплатятъ дългѣтъ на работницитѣ и да не ги каратъ да правятъ стачки, ами отиватъ да се сдружаватъ противъ тѣхъ?

Не, ония работници, които защищаватъ своитѣ интереси задружно и сговорцо, а не като г-нъ Несоциалиста, който защищава капиталиститѣ, разбираатъ много добръ, защо имъ е на господаритѣ „печатарския клубъ“. Такива работници знаятъ, че за господаритѣ му е много криво, за гдѣто тѣ си направили синдикатъ и не искатъ да работятъ по нѣколко мѣсеца на вѣресии; такива работници проумѣватъ, че капиталиститѣ иска щото работникътъ винаги да бжде слабъ и безпомощенъ, загова си и подали рѣка, за да си помогнатъ съ общи сили.

„Браво на тия работници“ викаме ний. Ако социалиститѣ искаха работницитѣ да бждатъ винаги „онеправдани“, тѣ щѣха да пишатъ така, кокто пише оня Несоциалистъ въ в. „Миръ“. И наистина кой иска „онеправдането“ на работницитѣ? Дали ний, които пѣмаме нито позицията, нито алиатитѣ, нито богатствата, или господаритѣ, които всѣки денъ и часъ въ дѣйствителностъ онеправдаватъ работницитѣ? Ако е вѣрно, че ний искаме „работницитѣ да бждатъ винаги онеправдани“, то господаритѣ иматъ силата да не вършатъ тия онеправдания. А какво праватъ капиталиститѣ? Тѣ хичъ нещатъ и да слушатъ такива работи. Тѣ сами онеправдаватъ работницитѣ, а отъ друга страна викатъ, че социалиститѣ искали да има „онеправдания“. Това сж много глупави работи. Но много погрѣшно мисли Не социалиста, като казва, че ний сме противъ сдружаванието на господаритѣ. За негово успокоение ще кажемъ, че ний никъдѣ не сме писали противъ такова сдружавание, но и безъ това господаритѣ ще си се сдружаватъ. Нашата задача е да посочимъ на работницитѣ, за да видятъ какъ господаритѣ имъ „пишатъ“. Сдружаванието на капиталиститѣ прави по-лесно самата борба. „Гладѣтъ на една страна, ситостѣта — на друга“ казваме онзи денъ единъ пролетарий, и така си е.

Г-нъ Несоциалиста не се задоволилъ само да изврати исканията на социалиститѣ, ами притуря още, че ний сме имали печатница въ които не знаемъ — какъ сме експлоатирали работници. За знание ний съобщаваме, че *социалиститѣ нѣмаатъ своя печатница*, а когато я имаме, тогава ще и да говоримъ.

За да заблуждава още повече свѣта, Несоциалиста се подписалъ „единъ работникъ“

печатарь". Ако това наистина е единъ работникъ, това е единъ отстъпникъ, изменникъ на работническитѣ интереси, който трѣбва да се презира отъ всичкитѣ му другари, както се презиратъ шпионитѣ и провокаторитѣ на властта.

Варваретва надъ Васа Пелагичъ.

Нашия сръбски другаръ Васа Пелагичъ прѣди повече отъ двадесетъ години е билъ сръбски архимандритъ. Още тогава той е хвърлил отъ себе си расото, подобно на бившия нашъ революционеръ Василь Левски, и се е прѣдалъ всецѣло на борбата за економическото и политическо освобождение на сръбския работенъ народъ.

Сръбскитѣ тирани и експлоататори не сж можли да му простятъ това. Тѣ постоянно сж търсили случай за да му нанесжтъ пѣкакво оскърбление. Прѣди нѣколко години, когато реакцията бѣснуваше въ Сърбия, властта го направила на лудъ, като го хвърли въ затвора. Въ мрачнитѣ врѣмена на Стамболовата тирания, той е билъ екстерпиранъ въ България, гдѣто благодарение на приятелитѣ, можалъ е да прѣживѣе нѣкое време.

Сега въ Сърбия реакцията изново бѣснува. Краля мипалата година е направилъ единъ държавенъ прѣвратъ, като е натрапилъ на народа една тиранска конституция. На 2 Януарий подъ командата на реакционера и крайний руссофилъ митрополитъ Михаила, другарьтъ ни Васа Пелагичъ е ималъ да истърпи надъ себе си едно *варварско издѣвателство*. Той е билъ грабнатъ, затворенъ и сетнѣ докаранъ въ съборната бѣлградска черква, и гдѣто е билъ *распоенъ* отъ самия митрополитъ Михаилъ!

Цѣльта, която се гони съ това лишаване отъ архимандритски санъ, е да се опозори единъ видещосоциалистъ прѣдъ народа. Нѣ... всички позоръ пада върху сръбското висше духовенство. То съ полицията подъ рѣжа, распопва единъ човѣкъ, който самъ се е распопилъ и двайсетъ и нѣколко години го е бичувалъ безопасно, смѣквалъ е маската на народнитѣ експлоататори, на дембелитѣ и търтеитѣ, които бесчестятъ христовото име. Срамъ за сръбското владишко тѣло, което съ сила хваща отъ улицитѣ и подстрива единъ достоенъ свой изобличителъ.

Нито М. Михаилъ, служителя на тиранията, нито самата тирания ще спечелятъ нѣщо отъ таа висока честь, която правятъ на единъ социалистъ, като разбойнически искатъ да унищожжтъ името на Васа Пелагичъ, спечелено между сръбския народъ.

Тиранията е осждена на смъртъ; тя скоро ще завлече съ себе си и коронитѣ, които я красятъ.

Борбата на работницитѣ печатари.

Макаръ нередовното заплащане на печатаритѣ господари стана причина да се обявятъ петъ стачки, но види се г-да притежателитѣ пѣматъ намѣрение да турятъ край на тоя си обичай и ставатъ причина за нови стачки.

На 4-ий т. м. избухна шеста и на 6-ий с. м. — седма стачка между работницитѣ печатари въ София, за неодържане условнето на синдиката, по редовното исплащане.

Първата стачка стана въ печатницата на Вълкова, който слѣдъ прѣкрътиване на първата стачка, недоплатилъ всичкото дължимо. По причина на многото натрупана работа, притежателъ на 7-ий вечерьта въ 11½ часа презъ пощата повикалъ работницитѣ и се расплатилъ; но въ смѣщото врѣме той задължава фактора си Щекль да напусне печатницата. На другия день словослагателитѣ се научаватъ и изново обявяватъ стачка, за да протестиратъ за отчислението единъ отъ най добритѣ си другари.

Другата стачка се е обявила въ печатницата Даскаловъ и Сие за неодържане условнето на синдиката по заплащането.

Работницитѣ отъ синдиката сж рѣшили веднѣжъ за винаги да си извоюватъ правата на редовно получаване на заплатитѣ си. Отъ година и повече врѣме между господаритѣ печатари въ София се върши една ужасна експлоатация, които не заплащатъ по нѣколко мѣсеца наредъ. Въ туй врѣме тѣ се ползватъ да влагатъ паритѣ въ други доходни операции, като избегватъ и лихвитѣ, които би направили отъ заети сумми, а отъ друга страна оставатъ работницитѣ да правятъ по голѣми расходи, като се хранятъ на кредитъ и взиматъ пари съ лихва.

Послѣднитѣ стачки само за да припудятъ господаритѣ да си удържатъ завлението, искарватъ на явѣ дѣйствителнитѣ болки на работницитѣ, а не ставатъ отъ нечтъ, или отъ нѣкои особенни претенции, както клеветятъ противницитѣ на работническото дѣло.

Ето какъ господаритѣ сами вършатъ опеправдане надъ работницитѣ, а пѣкъ сетнѣ отиватъ да нападатъ социаль-демократитѣ, че пишатъ противъ тия опеправдания. . . . Тѣ не искатъ да се спомѣнува биле за тѣхнитѣ несправедливости; тѣ не искатъ щото свѣта да знае какво тѣ вършатъ. . . .

ВЪНКАШНА ХРОНИКА

ПО ИТАЛИЯ.

(Продължение отъ 27 брой)

Новитѣ данъци на правителството имаха малко надѣжди за да минатъ. Нѣ преди да се разрѣши този въпросъ единъ *coup de théâtre* — едно театрално происшествие — стана въ Италианския Парламентъ. Става известно, че бившия министъръ председателъ *Жиолити* билъ измѣкналъ пѣколко документи изъ дѣлото на *Банка Романа* — държавна и народна италианска банка, директора и персонала на която бѣше даденъ въ сѣдъ за злоупотрѣбени, фалшификации и подкупи. Въпроса за липсването на документитѣ дойде на парламентската трибуна. Жиолити заяви, че той е готовъ да предаде находящитѣ се у него документи на една парламентска комисия, която да ги неслѣдва и да рѣши какво трѣбва да се прави съ тѣхъ. Това се случи въ първитѣ дни на миналий м. Декемврий. Още сѣлция день Парламента избра една комисия, която се събра сѣщата вечеръ и на другия день тя представи свои рапортъ върху документитѣ на Жиолити. Споредъ рапорта една частъ отъ документитѣ имаха чисто *частенъ характеръ* и трѣбаше да се повърнатъ на тѣхнитѣ притежатели, а другата частъ — имаха общественъ характеръ и трѣбаше да се обнародватъ. Имбриани, радикалъ предлага да се разгледатъ незабавно както документитѣ отъ общественъ характеръ тѣй и документитѣ отъ частенъ харктеръ. Криспи съ всичката си сила оборва предложението на Имбриани прави всичко възможно само да отсочи разглеждането на документитѣ. Слѣдъ сатаински усилия той едвамъ сполучи да прокара своето. Предложенното на Имбриани биде отхвърлено съ 188 гласа противъ 179, съ едно нищожно болшинство отъ 9 гласа. Но и безъ да бѣждтъ четени въ народното събрание документитѣ, на другия день се появиха въ всичкитѣ вѣстници. Жиолити прѣди да ги даде на комисията бѣше ги фотографиралъ. А защо Криспи толкова се противеше да се разгледатъ въ парламента документитѣ и особено документитѣ отъ *частния характеръ*? По тѣзи проста причина, че въ тѣхъ се крияха доказателства за споменията на Криспи съ Таплогго, директора на Банка Романа, че тамъ се намираха неопровержими доказателства за продажността на Криспи. Мѣстото не ни позволява да препечатваме документитѣ,

касающи се до Криспи, а ще се ограничимъ само съ преводанието на слѣдующия:

„Carissimo Sig. Directtore!

„Oggi mio marito ha parlato ala Camera in favore della Banca Romana: mandatemi Ventimila lire.—Mille Grazie.—L.“

Преведено

„Скъпитъ ми г. Директоре!

(Чети Таплогго)

„Днесъ мой мъжъ (чети Криспи) говори въ камарата въ полза на Банка Романа; пратете ми двадесетъ хиляди лева. — Хиляда благодарности. — Л.“

Подъ .Л. трѣбва да се чете доня *Лина*, трета жена на Криспи. Въ други писма и записки излизаше, че Криспи въ различни епохи е получавалъ, било направо, билъ чрѣзъ частнитѣ си секретари, голѣми сумми отъ Таплогго — директора на Банка Романа.

Читатели виде че 9 гласа спасиха Криспи отъ парламентския позоръ. Благодарение на това, че предложението на Имбриани не се прие, Криспи избегна едно сигурно сгромоляване. Но ако днесъ Криспи имаше едно болшинство, колкото и малко, несъмнено угрѣ той щѣше да го изгуби, щомъ като документитѣ се появиха въ печата. Следъ като очевиднитѣ доказателства за неговата продажностъ прогърмяха изъ цѣла Италия, Криспи ставаше невъзможенъ, когато до сега той бѣше само петъримъ. Малкитѣ любезни билетчета на доня Лина, въ които всѣка благодарностъ струва по 20 хил. лева (хиляда благодарности — 20) хиляди лева) въ Италия щѣха да играятъ ролита на Саввочинитѣ г. . . . щц у пасъ. Но Криспи е единъ старъ и опитенъ комедиантъ, който не напуца играта до гдѣто има пѣкаква надежда на печала. Още сѣлция депъ, слѣдъ дебатитѣ въ парламента, Криспи, наедно съ своитѣ колеги съставлява единъ докладъ до цари за *распусаннето* на италианската камара за неопредѣленъ срокъ. Царъ Хумбертъ подписа исканието на Криспи и въ сѣбота на 1/16 Декемврий италианското народно събрание, всрѣдъ най усиленна законодателна работа, биде распуснато. Намерението на Криспи бѣше явно: той искаше да распустне парламента най напрѣдъ, сетнѣ да го *растури* и да назначи нови избори, които, извършени подъ неговото лично ржководство, да му доведатъ едно покорно болшинство въ парламента.

Нека, преди да довършиме тѣзи статия, прѣведемъ като любозителъ документъ самия докладъ на Криспи до царя.

„Прѣди малко врѣме въ тронното слово бѣха посочени задачитѣ на новата парламентска сессия. Всѣкой мислене, че е настѣпалъ единъ периодъ на плодovitа дѣятелностъ; всѣкой мислене, че опасноститѣ и трудноститѣ сж отстранени и общественото мнение бѣше се успокоило отъ спечаления успѣхъ. Финансовото изложение биде на всѣкъдѣ благосклонно посрещнато и въ особенности неговия отворенъ языкъ носеше павѣкъдѣ убѣдението, че правителството е *възгло въ правил нитѣ* за *поддържането економическото положение на народа*. Правителството, готово да чуе всички добри съвѣти и стоице въпъ отъ партиитѣ, се грижеше само за това какъ да закрепни общественния кредитъ чрѣзъ една вѣрно и послѣдователно водена политика. Ненадѣйно надѣждитѣ на правителството и *на народа* бѣха разбити. Правителството най старателно търсеше участие и поддръжка въ разрешението на втрѣшнитѣ политически въпроси, обаче употрѣбиха се всички средства за да се отстранятъ разискванията по тѣзи въпроси. Като че Италия малко бѣше страдала та се стараша да подигнатъ нѣкой *скандалъ* и на чело на една *чудовишна коалиция* се намериха *една щети съзаклетници*, които се бореха противъ *държавнитѣ учреждения* и тѣзи които ги поддръжаха бѣха изгубили всѣкаква толерантностъ, като че тѣхната главна

цѣль е била безредицитѣ. По този начин парламентскитѣ работи бидоха прекъснати, бистротата на сѣжденията размѣтана и даже авторитета на председателя на камарата не бѣше уваженъ. Слѣдъ това Криспи, по рѣшението на министерския съвѣтъ, предлага на Хумберта да распусти камарата за известно време за да може послѣдната „да се защити отъ нападенията и внезапноститѣ и да придобие спокойствие, необходимо за да бждатъ нейнитѣ рѣшения зрѣли“.

Този документъ, написанъ отъ италианския злодѣй Криспи чудно прилича на документитѣ, които се печатаха въ достопамятната Стамболова епоха. Народа мисли както мисли и Криспи—за това даже и дума не може да става. Всичкитѣ депутати, които не искатъ да вотиратъ предложенята на Криспи, сж „сзаклетници“, или пѣкъ тѣхни послушни орждия. И щастливи страни Италия и България, че родиха два велики патриота, които да я спасятъ отъ „сзаклетницитѣ“, да и подигватъ икономическото благосъстояние, — щастливи че едната роди Криспи, а другата блаженпочившия Стамболова. Само, отново трѣбва да констатираме тѣзи разлика, че късия италианецъ може да съчлени двѣ фрази наедно, когато най блестящитѣ сравнения на късия българинъ бѣха „атовѣтъ“ съ „куцитѣ кончета“, което ще бжде вписвано въ бжджитѣ словесности като примѣръ на ораторска бездарност, както и слѣдующето демостеновско обращение, казано миналата година въ време на дебатитѣ по железницата Софил—Романъ: „Господа представители, ножа и хлѣба сж въ вашитѣ рждѣ. Рѣжете, сечете, както щете“. Ако ви е угодно можете да си отрежете и главитѣ, отъ което никому не ще бжде злѣ можаше да прибавимъ ний.

РАБОТНИЧЕСКИ ИНСПЕКТОРЪ.

—Господарско милосърдие. У Видинския богаташъ М. Чукурски, отъ нѣколко години му служило едно момче, което, прѣвъ послѣднитѣ дни на миналия мѣсець, вижда се вслѣдствие много добръ животъ, се разболява отъ шарка. Господаритѣ му Чукурски, като нѣмалъ вече полза отъ него, понеже то, като болно не можало да му печели, го натирва отъ къщата си и това извършва по срдѣ ноцъ, за да го не видятъ хората. Слугата полуголъ и цѣлъ покритъ съ рани отъ шарката, слѣдъ дълго лутание ту въ това, ту въ онова кафене, слѣдъ като билъ испъденъ отъ всѣкъдѣ, останалъ на улицата, отъ гдѣто билъ прибранъ отъ единъ стражаръ и отнесенъ на болницата.

Такова е господарското милосърдие. Додѣто работника е здравъ и може да убогатава господаря си, послѣдния го търпи около себе си, но станели неспособенъ за работата — за него милостъ нѣма, нека да мрѣ на улицата.

—Око за око, зѣбъ за зѣбъ. Видинския ливаринъ М. Гузелски, братъ на депутата Гузелски, ималъ едно жребче, което случайно умира. Разсърденъ ступанина за загубата, която го сполѣтила, той хваща слугата си, и подъ прѣдлогъ че послѣдния ужъ билъ уморилъ жребето, набѣхтава го хубаво и го вързва у яслитъ, гдѣто по напрѣдъ вързвали умрѣлото жребче. Слугата въ такова положение прѣстоитъ цѣла ноцъ и по причина на силния нощенъ мразъ толкова настиналъ, щото сега лѣжалъ въ болницата на умирање. Умрѣло жребчето, да умрѣ и слугата. Око за око, зѣбъ за зѣбъ, нали?

Ний приканваме прокурора при Видинския Окр. Сждъ да улови бай Гузелски за ухото и да му покаже, че на такива звѣрове, като него, мѣстото имъ е не срѣди обществото, а другагдѣ.

ИЗЪ ВСѢКИДНЕВНИЯ ЖИВОТЪ.

Служители на дявола, нъ не и на Христа. Попъ А. С. отъ Вратца майсторски умѣе да търгува съ христовата вѣра. При едно вѣнчаване, като не му давали, както искалъ той 5 лева, а законнитѣ 3.50 л., пивва вѣнцитѣ и хайде бѣжъ изъ църква. Когато другаря му почналъ да вѣнчава, потърсва вѣнцитѣ, но не ги намѣрилъ. Отчето пѣкъ скрито въ килията чакало дохожданието на нуждающитѣ се, за да ударжтъ на пазарлъкъ. Вѣнцитѣ били ладени, слѣдъ като получилъ 5-тѣ л.

Отговоренъ-Редакторъ: А. Ив. Гузелевъ.

Това отче не би се поколѣвало да продаде и Христа за 30 срдѣбърника, а камо ли да не вземе и послѣдния грошъ на простия бѣднякъ; прочее христовитѣ служители сж дошли въ противорѣчие съ идеалното му учение.

До пжти ще поговоримъ оцечко за негова милостъ.

Военни прѣлести. На войника Пенчо Вутевъ отъ 5-та Батарея на IV артилерийски полкъ е нанесенъ тактъвъ побой по главата отъ ст. унтеръ-офицеръ Черно Георгиевъ, щото му истекло едного око, поряди което его вече става 4 мѣсеца какъ лѣжи въ Александр. болница.

Кога най сетнѣ ще прѣстанатъ тия звѣрства въ войската? Нима затова работническата майка е трѣперяла надъ чедото си, до като го отхрани и въспита, за да намира смъртъта си подъ военния мундиръ?

ОБЯВЛЕНИЯ.

ЦѢЛИНА.

Мѣсечко списание за народа

Година четвърта — 1895

Прѣвъ 1895 г. „Цѣлина“ ще излиза редовно въ началото на всѣки мѣсець, освѣтъм. Юлий и Августъ (10 кн. въ годината). Всѣка книга ще обиема три печатни коли (48 стр.) голѣма осмина (вмѣсто 24 стр. малка четвъртина, както бѣ до сега). При този уголъменъ обиемъ цѣната на списанието остава сжщата: петъ лева прѣдплатени. Программата на „Цѣлина“ си остава: да внесе въ народния животъ мисли и знания, необходими за истински напредѣкъ. — Всичко, що се отнася до „Цѣлина“ испраща се до редакцията и администрацията въ г. Пловдивъ.

Излизе отъ печатъ I—II кв. за Януарий и Февруарий.

3—6—3

ЦЕНТРАЛНА КНИЖАРНИЦА

Т. Ф. Чипевъ въ София.

Извѣстява че има останали още нѣколко екземпляра отъ „Долу Оржжията“, романъ изъ живота, отъ Берта Фонъ-Сутнеръ въ 26 печ. коли, цѣна съ пощ. разн. 2-60 л. На г. г. настоятелитѣ прави 10% отстъпка, а на г. г. книжаритѣ 25% въ прѣдплата.

Поръчки не придружени съ стойността, не се изпълняватъ.

3—7—5

ИЗЛЪЗЕ отъ печатъ 25 кн. отъ романитѣ Мъртвитѣ Сибирски полета. Намира се у издателя Н. К. Балабаповъ въ Хасково.

ТЪРСИ СЕ романтъ „Слѣдъ сто години“.

За споразумѣние администрация в. „Социалистъ“.

ТЪРСЯ ДА КУПА ДВѢ

КНИГОВЕЗСКИ МАШИНИ

на вѣхто: една рѣзачка и една Vergoldepresse. За споразумѣние до Алекси Пършоровъ,

Книговезецъ въ Вратца.

4—2—5

ЧЕРВЕНЪ Народенъ Календаръ

ЗА 1895 година

СЪСТАВЕНЪ

ОТЪ

Н. Филкинъ

(Второ, значително преработено и допълнено издание) Цѣна 25 ст.

Този работнически календаръ е първи по родѣтъ си въ България, и всѣки малтъкъ занаятчия, селянинъ и работникъ трѣбва да си го има. Нека всѣки го прочете хубаво, за да види отъ що пропадатъ занаятитѣ и какъ се поражда сиромашията. Той е написанъ на единъ попятепъ языкъ, така щото всѣки да може да разбере какъ народа се защищава отъ господаритѣ и богатипитѣ, и какъ — отъ социалдемократитѣ.

Излизе отъ печатъ:

Какво извършиха тази година депутатитѣ (Отчетъ до Ново-Пазарскитѣ избиратели)

отъ Янко Сакъзовъ

народенъ представителъ

Препоръчваме на другаритѣ тази брошура, която трѣбва да бжде прѣсната между всички работни слоеве въ градове, села и паланки.

Онѣзи, които взематъ повече отъ 50 брош. отстъпва имъ се по 10 ст. едната.

Цѣна 15 ст.

Намира се за проданъ въ администрацията на в. „Социалистъ“.

Материалистическото разбиране на историята.

К. Добруджану — Гереа.

София, Печатница „Напрѣдѣкъ“. Цѣна 15 ст. Тази малка брошура излага основнитѣ начала на социалистическото учение. Тя заслужа вниманието, както на всичкитѣ ни другари, които я нѣматъ, така и на нашитѣ противници, които критикуватъ социализма, безъ да го разбиратъ.

БЖДЖЩЕТО ЦАРСТВО.

КНИЖКА ЗА НАРОДА.

ПРЕВЕЛЪ

Г. Бакаловъ.

Цѣна 20 стотинки.

Адресъ: Печатница „Напрѣдѣкъ“ — София.

Въ Недѣля, на 12 т. м., 2 часа слѣдъ обѣдъ, въ салона на Общото Раб. Друж. „Братство“ ще се държи отъ другаритѣ Ст. Русевъ сказка за Миритаризма и Социализма. Поканватъ се всички работници да присѣтствуватъ.

Настоятелството.

ТЪРСЯТЪ СЕ. Въ печатницата „Напрѣдѣкъ“ 3—4 души добри словослагатели; желающитѣ да постъпятъ, нека се отнесжтъ направо до управленето.

„Напрѣдѣкъ“ — София.